

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2024-10-11

Ärendenummer
NV-04925-24

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Naturvårdsverkets yttrande över En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31)

Sammanfattning

Naturvårdsverket tillstyrker överlag förslagen som utredningen presenterar eftersom vi anser att dessa innebär att tillståndsprövningen för innehav av vapen blir tydligare. Vi lämnar även vissa förslag och reflektioner utifrån ett perspektiv som jakt- och viltmyndighet.

Rörande utökning av vapengarderoben så anser Naturvårdsverket att beviskraven för vapen 7-8 bör vara samma som idag råder för vapen 5-6.

Naturvårdsverket delar inte utredningens bedömning att inte införa en särskild vapendelsgarderob. Vi förordar istället den alternativa lösning som utredningen presenterar, att en vapendelsgarderob för pipor införs och att slutstycken och slutstyckeshuvuden ska vara accessoriska.

Rörande förslaget om att AR-15 och liknande halvautomatiska gevär inte bör få innehas för jakt så delar Naturvårdsverket uppfattningen att förbud och begränsningar som avser innehav bör framgå av vapenregleringen. Om förslaget ska genomföras anser vi att det är viktigt att så snart som möjligt göra tillfälliga ändringar i vapenförordningen för att minska olägenheterna för jägare som införskaffar nya vapen. Vi anser även att det bör undersökas om författningsförslaget kan utformas så att tolkningsutrymmet minskar ytterligare.

Naturvårdsverket vill betona vikten av att den bedömning som görs inom ramen för den föreslagna ventilen för oproportionerligt samhällsfarliga skjutvapen blir tydligt motiverad och nyttan för ändamålet beaktas i tillräcklig utsträckning vid tillämpning av bestämmelsen.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket yttrar sig utifrån vårt myndighetsansvar som nationell jakt- och viltmyndighet, i vilket det bland annat ingår att vi föreskriver om vilka krav som skjutvapen och andra jaktmedel ska uppfylla för att få användas vid jakt. Naturvårdsverket är överlag positiva till förslagen och anser att flera av dessa

innebär förtydliganden av författning. Det kan i förlängningen bidra till att fler jägare enklare kan bruka viltet som resurs, vilket är en central del av strategin för svensk viltförvaltning.

5.5 Vapenförordningens bestämmelser om förutsättningar för tillstånd att inneha skjutvapen bör förtydligas

Naturvårdsverket ställer sig bakom förslaget. Från ett jaktligt perspektiv är det särskilt önskvärt att förutsättningarna för innehav av enhandsvapen för jakt tydligt framgår av bestämmelserna.

6.6.1 Förbud och begränsningar som avser innehav bör framgå av vapenregleringen

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget. Förslaget är i linje med vad vi tidigare har anfört i Naturvårdsverkets yttrande över Justitiedepartementets remiss av betänkandet EU:s vapendirektiv – genomförande av 2017 års ändringsdirektiv på miniminivå (SOU 2022:62), december 2022. Vårt bemyndigande handlar om jaktens bedrivande och tar sikte på vilka vapen som får användas vid jakt, men inte vilka vapen som får innehas.

6.6.2 Skjutvapens lämplighet för ändamålet jakt

Naturvårdsverket tillstyrker införandet av denna bestämmelse.

Naturvårdsverkets föreskrifter anger vilka krav som ska ställas för att vapen ska få användas vid jakt. Vi anser att regelverket blir enklare att förstå om vapen som får användas för jakt enligt jaktlagstiftningen även ses som lämpliga för jakt enligt vapenlagstiftningen. Vi ser därmed fördelar med att prövningen av skjutvapens lämplighet för jakt renodlas så att de jaktliga aspekterna och jaktregleringen blir avgörande för prövningen. Enligt vår uppfattning är detta mer pedagogiskt och kan underlätta prövningen av tillståndsärenden.

7.5.1 Jaktvapengarderoben bör utökas

Naturvårdsverket ställer sig bakom en utökning av vapengarderoben.

Viltstammarna och deras utbredning har under en längre tid ökat. Samtidigt möjliggör den tekniska utvecklingen nya hjälpmedel vid jakten, så som mer specialiserade sikten, och utformningen av jaktvapen blir mer ergonomisk och ändamålsenlig. Det innebär att jaktvapen i allt högre grad kan anpassas efter den typ av jakt som de är avsedda för, vilket kan medföra både säkrare jakt och att risken för skadeskjutningar minskar. Specialiserade vapen innebär behov av fler vapen för jägare som ägnar sig åt flera olika typer av jakt. Förslaget underlättar för dessa jägare att få tillgång till de vapen som är bäst lämpade för den jakt som avses att bedrivas.

I utredningen föreslås vad gäller beviskravet för vapen 7 och 8 att det skulle krävas en starkare motivering och att sökanden visar att behov finns för att kunna erhålla dessa. Detta innebär i praktiken att det blir svårare att erhålla licens på vapen 7 och 8 än vad det i dag är att för att erhålla licens på vapen 5 och 6. Naturvårdsverket anser dock att beviskraven för vapen 7-8 bör vara samma som idag råder för vapen 5-6. Detta skulle underlätta för den enskilda jägaren genom att ingen enskild utredning behöver tas fram samtidigt som en prövning ändå görs. Det skulle även innebära en enklare och mer effektiv handlägningsprocess av dessa ärenden.

7.5.2 Kravet på ett mycket kvalificerat behov bör förtydligas

Naturvårdsverket anser att förslaget tydliggör vad den som ansöker om tillstånd för innehav av jaktvapen förväntas redogöra för.

Naturvårdsverket ser att vi har möjlighet att framöver ge stöd i bedömningen av det kvalificerade behovet, exempelvis i samband med framtagande av vägledning eller beslutsstöd hos den myndighet som beslutar om tillståndet.

7.5.3 En särskild vapendelsgarderob bör inte införas

Naturvårdsverket motsätter sig bedömningen. Vi förordar istället den alternativa lösning som utredningen presenterar, att en vapendelsgarderob för pipor införs och att slutstycken och slutstyckeshuvuden ska vara accessoriska. Vi har tidigare yttrat oss i frågan (promemorian "Fler vapendelar i vapengarderoben" (Ju 2021/03744)) där vi tillstyrkte en vapendelsgarderob. Vi har nu som då inga synpunkter på antalet utbytespipor som omfattas, men vidhåller att detta bör gälla "pipor med tillhörande slutstycken eller slutstyckeshuvuden, avsedda för de vapen med pipbytessystem som sökanden innehar". Att lägga till pipor i jaktvapengarderoben ökar flexibiliteten och möjligheterna för jägarna att anpassa sitt innehav utifrån behov och preferenser.

9.10.1 Förutsättningar för innehav – helautomatiska vapen och enhandsvapen

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen. Vi delar uppfattningen att *särskilda skäl* signalerar att kraven inte är lika högt ställda som när synnerliga skäl krävs och att detta överensstämmer med de krav som faktiskt tillämpas.

10.5 Tidsbegränsade innehavstillstånd av flerskottsenhandsvapen för jakt

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen, och välkomnar särskilt de delar som underlättar för de som innehar dessa vapen (utredningens förslag 10.8.5 Underrättelse om att ett tidsbegränsat tillstånd är på väg att löpa ut, 10.8.6 En enklare ansökan, 10.8.7 Tillståndets giltighet medan en ansökan om förnyat tillstånd prövas).

17.2 Innehav av vapenmagasin vid vapenbyte och 17.3 Innehav av ljuddämpare vid vapenbyte

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen med tillhörande motivering om lättnader när det gäller innehav av vapenmagasin och ljuddämpare vid försäljning av vapen. Förslaget kan förväntas underlätta för jägare som ser behov av att justera sitt vapeninnehav utifrån exempelvis ändrade jaktvanor.

19.5 En ökad flexibilitet avseende var enskilda personers skjutvapen ska förvaras och 19.6 Utvidgade möjligheter till förvaring hos annan

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen, som vi uppfattar gör det enklare och mer flexibelt för jägare att ordna med förvaring av jaktvapen.

20.7.1 AR-15 och liknande halvautomatiska gevär bör inte få innehas för jakt

Naturvårdsverket delar uppfattningen att förbud och begränsningar som avser innehav bör framgå av vapenregleringen. Förslaget innebär att en del vapen som idag är tillåtna att användas för jakt enligt våra föreskrifter inte längre får innehas. Förslaget motiveras av andra angelägna samhällsbehov än de rent jaktliga perspektiven.

Om förslaget ska genomföras är det viktigt att så snart som möjligt göra tillfälliga ändringar i vapenförordningen för att minska olägenheterna för jägare som införskaffar nya vapen.

Vi anser även, i likhet med utredningen, att bestämmelserna bör ta sikte på vapnens utformning och egenskaper istället för utseende och ursprung. Däremot ser vi att det kan ifrågasättas huruvida bestämmelsen med sin nuvarande utformning är tillräckligt precis för att träffa enbart de vapen som utredningen avser. Framför allt ser Naturvårdsverket att tolkningen av begreppet "militärt magasin", som vi antar i huvudsak tar ansats i magasinets ursprung, riskerar ge upphov till tolkningsproblem. För att undvika att bestämmelsen träffar vissa vapen som varit tillåtna för jakt redan innan ändringarna av Naturvårdsverkets föreskrifter 2023, eller andra vapen än de utredningen avser bör det undersökas om författningsförslaget kan utformas så att tolkningsutrymmet minskar ytterligare.

20.7.2 Flerskottsanordningar bör vara förbjudna och 20.7.3 Skjutvapen som kan kontrolleras utan fysisk befattning bör vara förbjudna

Naturvårdsverket tillstyrker förslagen eftersom vi gör bedömningen att dessa anordningar och vapen inte är lämpliga för jakt.

20.8 Det behövs även en ventil för oproportionerligt samhällsfarliga skjutvapen

Naturvårdsverket ställer sig bakom förslaget. Naturvårdsverket anser att förslaget sammantaget innebär att det blir en tydligare ansvarsfördelning mellan myndigheterna och vad som ska beaktas i tillståndsärenden rörande innehav av jaktvapen.

Naturvårdsverket vill dock betona vikten av att den bedömning som ska göras inom ramen för ventilen blir tydligt motiverad så att likabehandling kan tillämpas och förutsägbarheten rörande vapeninnehav blir hög. Tillämpningen av bestämmelsen förutsätter också att nyttan för ändamålet beaktas i tillräcklig utsträckning, vilket förutsätter lyhördhet för jägarnas behov.

23 Införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset

Naturvårdsverket ser utifrån ett jakt- och viltvårdsperspektiv att införsel med stöd av det europeiska skjutvapenpasset skulle underlätta för jakten som näring, genom att det underlättar för jägare från andra europeiska länder att utöva jakt i Sverige.

25 En förbättrad samverkan

Naturvårdsverket delar utredarens bedömning om behovet av regelbunden dialog mellan Polisen och berörda intressenter inom vapenområdet. Vi vill även tillägga att vi ser positivt på en utvecklad samverkan mellan berörda myndigheter.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger efter föredragning av avdelningschefen Marie Uhrwing.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Kerstin Åstrand och handläggarna Emma Mogren, Emil Ekström och David Bruun.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Björn Risinger

Marie Uhrwing

Kopia till:

ju.L4@regeringskansliet.se

kn.remissvar@regeringskansliet.se